

Obsah

1. Úvod.....	9
1.1. O tématu	9
1.2. Metodika zpracovávání a struktura práce	11
1.3. Související práce.....	11
2. Československo 1918-1939.....	14
2.1. Vznik Československa.....	14
2.2. Slovenské druhé housle.....	19
2.3. Prokletí první Československé republiky – národnostní menšiny	23
2.4. Cesta k Mnichovu.....	25
2.5. Slovensko na rozcestí – autonomie a samostatnost	29
3. Právní a politická kontinuita Československa 1938-1945	32
3.1. Mezinárodní subjektivita samostatného Slovenského štátu.....	32
3.2. Neplatnost mnichovské dohody.....	35
3.3. Československá exilová reprezentace a postavení Slovenska	39
3.4. Slovenský odboj a jeho cíle	44
3.4.1. Vánoční dohoda.....	44
3.4.2. Opozice proti Benešovi	45
3.4.3. Slovenské národní povstání a Deklarace SNR	46
3.4.4. Normotvorná činnost SNR	47
3.5. Ústavněprávní krize I (1. 9. 1944 - 21. 4. 1945).....	48
3.5.1. Role nařízení č. 1/1944 Sb. n. SNR	48
3.5.2. Právní kontinuita po slovenském způsobu	50
3.5.3. Legitimace SNR	51
3.5.4. Kolize československého a slovenského právního pořádku	52
3.5.5. Odpor londýnského exilové zřízení k aktivitám SNR	53
3.5.6. Vládní delegát na Slovensku.....	54
3.5.7. Budoucnost vztahů Čechů a Slováků	57
3.5.7.1. Víze komunistů.....	57
3.5.7.2. Moskevská jednání	59
3.5.7.2.1. Kompromisní komunistický náv	60
3.5.7.2.2. Národní socialisté a reminiscence čechoslovakizmu	61
3.5.8. Košický vládní program	64
3.5.8.1. Kompromis, nebo dalekosáhlý ústupek?	64
3.5.8.2. Vláda Národní fronty.....	65
3.5.8.3. Proklamace jednoty, polovičitost řešení vztahů ústředních československých orgánů a slovenských národních orgánů	69
3.5.8.4. Autorita SNR a prezidentské dekrety	70
3.6. Ústavněprávní krize II (17. 5. 1945 - 2. 6. 1945).....	71
3.6.1. Nařízení č. 30/1945 Sb. n. SNR, o zákonodárné moci na Slovensku, ve stínu dekretu prezidenta republiky č. 5/1945 Sb.....	71
3.6.2. Dekrety prezidenta republiky č. 2/1945 Úř. Věst. čl. a č. 5/1945 Sb.	72
3.6.2.1. Vztah obou norem	72
3.6.2.2. Příprava dekretu prezidenta republiky č. 5/1945 Sb.	73
3.6.2.3. Slovenské „ne“ dekretu prezidenta republiky č. 5/1945 Sb.	74
3.6.3. Důvody slovenského odmítnutí dekretu prezidenta republiky č. 5/1945 Sb.	75
3.6.3.1. Židovský majetek	76
3.6.3.2. Vzájemná nedůvěra	77
3.6.3.3. Vzdor vládnímu „znárodněvýborování“ SNR	78
3.6.3.4. Důsledky odlišného českého a slovenského přístupu k problematice národních správ	78
3.6.4. Dvojitý právní úprava retribuční.....	79
4. Národnostně-sociální revoluce 1944–1948.....	83
4.1. Charakteristika období.....	83
4.2. Proměna společnosti	85

5. Vývoj státoprávního uspořádání 1945-1969, hlavní mezníky	88
5.1. Ústavněprávní provizorium (1945-1948)	88
5.1.1. První pražská dohoda	88
5.1.1.1. Předzvěst nesnázi	88
5.1.1.2. Rokování dne 25. 5. 1945	88
5.1.1.3. Rokování dne 26. 5. 1945	90
5.1.1.4. Rokování dne 31. 5. 1945	90
5.1.1.5. Rokování dne 1. 6. 1945	93
5.1.1.6. Rokování dne 2. 6. 1945	95
5.1.1.7. Závěry pražských jednání a přijetí první pražské dohody	96
5.1.1.8. Pochybnosti	99
5.1.2. Prozatímní Národní shromáždění	102
5.1.2.1. Volby do PNS	102
5.1.2.2. 28. 10. 1945	104
5.1.2.3. 30. 10. 1945	104
5.1.2.4. 9. 11. 1945	107
5.1.2.5. 14. 11. 1945	107
5.1.2.6. 12. 2. 1946	111
5.1.2.7. 13. 2. 1946	113
5.1.2.8. 28. 2. 1946	115
5.1.2.9. 26. 3. 1946	117
5.1.2.10. 27. 3. 1946	119
5.1.2.11. 28. 3. 1946	121
5.1.2.12. 10. 4. 1946	122
5.1.2.13. 11. 4. 1946	126
5.1.3. Druhá pražská dohoda	128
5.1.3.1. Důvody přijetí	128
5.1.3.2. Pražská jednání ve dnech 9. - 11. 4. 1946 a jejich cíle	130
5.1.3.3. Výsledky jednání, posouzení jednotlivých bodů dohody	130
5.1.3.4. Postoj SNR	135
5.1.3.5. Shrnutí druhé pražské dohody	136
5.1.4. Volby do Ústavodárného Národního shromáždění (1946)	137
5.1.5. Povolební politická situace	144
5.1.5.1. KSČ a KSS	144
5.1.5.2. Lidovci	145
5.1.5.3. Sociální demokraté	146
5.1.5.4. Národní socialisté	146
5.1.5.5. Slovenští demokraté	147
5.1.5.6. Strana práce a Strana slobody	148
5.1.6. Gottwaldova vláda	148
5.1.7. Třetí pražská dohoda	151
5.1.7.1. Tlak na Demokratickou stranu	151
5.1.7.2. Jednání o nové dohodě o vymezení kompetencí mezi ústředními a slovenskými národními orgány	152
5.1.7.2.1. Schůze zástupců stran české Národní fronty (12. 6. 1946)	152
5.1.7.2.2. Schůze představitelů stran NF Čechů a Slováků (14. 6. 1946)	155
5.1.7.2.3. Schůze představitelů stran NF Čechů a Slováků (21. 6. 1946)	157
5.1.7.2.4. Schůze představitelů stran NF Čechů a Slováků (24. 6. 1946)	160
5.1.7.2.5. Schůze představitelů stran NF Čechů a Slováků (27. 6. 1946)	166
5.1.7.3. Závěry třetí pražské dohody	166
5.1.8. Neklidné Slovensko roku 1947	169
5.1.8.1. Tisův proces a jeho dopady na česko-slovenské vztahy	169
5.1.8.2. Protistátní spiknutí	172
5.1.8.3. Reorganizace sboru pověřenců	174
5.1.8.4. Revize třetí pražské dohody	176
5.1.8.5. Omezení slovenské svébytnosti a zhoršení česko-slovenských vztahů	177
5.2. Ústava 9. května (1948)	179
5.2.1. Faktický stav před přijetím nové ústavy – třetí republika a ústavní listina z roku 1920	179
5.2.2. Příprava nové ústavy	181

5.2.2.1.	O přípravě obecně	181
5.2.2.2.	Důležité momenty z příprav nové ústavy	184
5.2.2.2.1.	Zpráva generálního zpravodaje V. Procházky subkomisi ústavního výboru ÚNS (19. 1. 1947).....	184
5.2.2.2.2.	Důvěrná zpráva generálního zpravodaje V. Procházky Předsednictvu ÚV KSČ (24. 2. 1947).....	184
5.2.2.2.3.	Schůze expertů (14. 5. a 15. 5. 1947).....	185
5.2.2.2.4.	Znalecký posudek Dr. Déryera ke zprávě generálního zpravodaje V. Procházky ze dne 19. 1. 1947 (15. 5. 1947).....	186
5.2.2.2.5.	Zpravodajský návrh V. Procházky subkomisi ústavního výboru ÚNS (1. 7. 1947).....	190
5.2.2.2.6.	Schůze expertů (13. 7. 1947).....	192
5.2.2.2.7.	Návrh expertů – moc zákonodárná (1. 8. 1947).....	193
5.2.2.2.8.	Návrh expertů – vláda (26. 8. 1947).....	194
5.2.2.2.9.	Návrh prof. Meissnera – Ústavní soud (8. 9. 1947).....	195
5.2.2.2.10.	Alternativní návrh Dr. Déryera – moc zákonodárná (25. 9. 1947)	195
5.2.2.2.11.	Alternativní návrh Dr. Déryera – moc vládní (25. 9. 1947).....	198
5.2.2.2.12.	Alternativní návrh Dr. Déryera – národní výbory (25. 9. 1947)	198
5.2.2.2.13.	Návrh prof. Kubeše – Ústavní soud (15. 10. 1947)	199
5.2.2.2.14.	Návrh prof. Buška – státní a zemské hospodářství (6. 11. 1947).....	199
5.2.2.2.15.	Důvěrná zpráva generálního zpravodaje V. Procházky Předsednictvu ÚV KSČ (8. 1. 1948).....	200
5.2.2.2.16.	Normotvorba SNR a nová ústava	204
5.2.2.3.	Návrhy jednotlivých politických stran na řešení ústavněprávního poměru Čechů a Slováků v rámci nové ústavy	205
5.2.2.3.1.	Sumarizační dokument ze dne 6. 2. 1948	205
5.2.2.3.2.	Společný návrh KSČ a KSS	205
5.2.2.3.3.	Lidovecký návrh	208
5.2.2.3.4.	Návrh Demokratické strany	212
5.2.2.3.5.	Návrh ČSSD	217
5.2.2.3.6.	Návrh Strany slobody	220
5.2.2.3.7.	Návrh ČSNS	224
5.2.3.	Konečná úprava česko-slovenského poměru podle Ústavy 9. května	229
5.2.3.1.	Krátce k prohlášení ústavy	229
5.2.3.2.	Základní články ústavy	230
5.2.3.3.	Podrobná ustanovení ústavy	231
5.2.3.3.1.	Národní shromáždění	231
5.2.3.3.2.	Prezident republiky	232
5.2.3.3.3.	Vláda	234
5.2.3.3.4.	Slovenské národní orgány	235
5.2.3.3.4.1.	SNR	235
5.2.3.3.4.2.	Sbor pověřenců	237
5.2.3.4.	Zhodnocení Ústavy 9. května	238
5.3.	Rada svobodného Československa (<i>The Council of free Czechoslovakia</i>).....	246
5.3.1.	Vznik a cíle Rady svobodného Československa	246
5.3.2.	Vybrané dokumenty související s činností RSČ či jejich členů	247
5.3.2.1.	Lettrichův návrh na usnesení předsednictva RSČ (29. 5. 1949).....	247
5.3.2.2.	Slávikův návrh na usnesení předsednictva RSČ (21. 8. 1949).....	247
5.3.2.3.	Stanovisko RSČ k otázce česko-slovenské (4. 1. 1951).....	248
5.3.2.4.	Co po komunismu? (Hubert Ripka, 1952).....	248
5.3.2.5.	Argumenty proti samostatnému slovenskému státu (J. Lettrich, 1953).....	251
5.3.2.6.	Stanovisko k exilové diskuzi o česko-slovenském poměru (J. Beharka, 1953).....	251
5.3.2.7.	K slovenské otázce v Československu (J. Stránský, 1952)	252
5.3.2.8.	Oficiální reakce vedení RSČ na přednášku J. Stránského ze dne 29. 2. 1952	253
5.3.2.9.	Další reakce na přednášku J. Stránského ze dne 29. 2. 1952 a následnou diskuzi.....	253
5.3.3.	Další činnost RSČ	255
5.4.	Slovenští buržoazní nacionalisté, změny ve volbách do NS a SNR (1954).....	256
5.5.	Rozšíření pravomoci slovenských národních orgánů (1956).....	257
5.5.1.	XX. sjezd KSSS (14. - 26. 2. 1956).....	257
5.5.2.	Dopad XX. sjezdu KSSS na dění v Československu	258

5.5.3.	Usnesení 121. schůze politického byra ÚV KSČ (4. 6. 1956).....	259
5.5.4.	Celostátní konference KSČ (11. - 15. 6. 1956).....	260
5.5.5.	Ústavní zákon č. 33/1956 Sb., o slovenských národních orgánech	261
5.5.6.	Zhodnocení změn podle ústavního zákona č. 33/1956 Sb., o slovenských národních orgánech.....	263
5.6.	Socialistická ústava (ústavní zákon č. 100/1960 Sb.).....	264
5.6.1.	Příprava socialistické ústavy.....	264
5.6.1.1.	Společensko-ekonomické klima v Československu v době příprav nové ústavy	264
5.6.1.2.	Impulz k nové úpravě.....	266
5.6.1.3.	Legislativní změny předcházející přijetí ústavy samotné.....	268
5.6.1.4.	Ve znamení rychlosti.....	269
5.6.1.5.	Projednávání návrhu ústavy.....	269
5.6.1.6.	Odlíšnosti návrhu a konečné úpravy.....	272
5.6.1.7.	Prohlášení.....	273
5.6.1.8.	Společenské zřízení (Hlava I).....	273
5.6.1.9.	Národní shromáždění (Hlava III)	273
5.6.1.10.	Prezident republiky (Hlava IV)	275
5.6.1.11.	Vláda (Hlava V).....	276
5.6.1.12.	SNR (Hlava VI).....	277
5.6.1.13.	Všeobecná a závěrečná ustanovení (Hlava IX)	279
5.6.2.	Přijetí ústavy.....	279
5.6.3.	Zhodnocení socialistické ústavy z hlediska česko-slovenského poměru.....	281
5.7.	Novotného centralismus	283
5.7.1.	Politické a společenské klima v Československu v první polovině 60. let 20. století	284
5.7.2.	Vyvrhnutí politické krize v Československu v druhé polovině 60. let 20. století	288
5.8.	1968 – rok nadějí a zvratů	290
5.8.1.	Počátek Pražského jara.....	290
5.8.2.	Akční program KSČ.....	295
5.8.3.	Příprava federativního uspořádání Československa – návrhy, stanoviska, teze, další související dokumenty, mimořádné události	300
5.8.3.1.	Ztráta důvěry v asymetrický státní model	300
5.8.3.2.	Návrh tezí a shrnující materiál předsednictva SNR (20. 5., 5. 6. 1968)	301
5.8.3.3.	Návrh J. Grospiče a P. Pešky (květen - červen 1968).....	302
5.8.3.4.	Teze Z. Jičínského (4. 6. 1968)	303
5.8.3.5.	Zpráva předsedy SNR F. Barbírka (5. 6. 1968).....	304
5.8.3.6.	Zásady tezí SNR (11. 6. 1968).....	304
5.8.3.7.	Projekt J. Boguszaka a V. Klokočky (18. 6. 1968).....	305
5.8.3.8.	Návrh akčního programu SNR na nejbližší období v souvislosti s federalizací států (27. 6. 1968)	306
5.8.3.9.	Shrnující materiál vládní komise (10. 7. 1968)	306
5.8.3.10.	Informační materiál pro vládu o stavu přípravy federálního uspořádání ČSSR (22. 7. 1968).....	310
5.8.3.11.	Federace dvou, nebo tří? Návrhy V. Knappa a Č. Procházky o národních orgánech (24. 7. 1968)	311
5.8.3.12.	Ústavní zákon č. 77/1968 Sb., o přípravě federativního uspořádání Československé socialistické republiky (24. 7. 1968)	315
5.8.3.13.	Jednání předsednictva vlády v otázkách federace (26. 7. 1968).....	316
5.8.3.14.	Návrh zásad federativního uspořádání ČSSR (souborný materiál odborné vládní komise, 7. 8. 1968).....	317
5.8.3.15.	21. 8. 1968 – Intervence vojsk Varšavského paktu	320
5.8.3.16.	Vyhlášení ÚV KSS o federalizaci ČSSR (5. 9. 1968).....	321
5.8.3.17.	Stanovisko SNR k návrhu zásad federálního uspořádání ze dne 7. 8. 1968 (6. 9. 1968).....	322
5.8.3.18.	Stanovisko ČNR k návrhu zásad federálního uspořádání ze dne 7. 8. 1968 (18. 9. 1968).....	322
5.8.3.19.	Návrhy ústavního zákona o československé federaci (26. 9. a 17. 10. 1968), usnesení ČNR ze dne 23. - 24. 10. 1968	324
5.8.3.20.	Stanovisko zástupců Moravy a Slezska k federaci (12. 10. 1968).....	325
5.8.4.	Federalizace Československa	326
5.8.4.1.	27. 10. 1968 v Národním shromáždění.....	326
5.8.4.2.	Ústavní zákon č. 143/1968 Sb., o československé federaci (shrnutí nejdůležitějších ustanovení)	328

5.8.4.2.1.	Základní ustanovení.....	328
5.8.4.2.2.	Rozdělení působnosti mezi federaci a republiky	329
5.8.4.2.3.	Federální shromáždění.....	330
5.8.4.2.4.	Prezident ČSSR.....	333
5.8.4.2.5.	Vláda ČSSR.....	334
5.8.4.2.6.	Ústavní soud ČSSR.....	334
5.8.4.2.7.	ČNR a SNR.....	336
5.8.4.2.8.	Vláda ČSR a vláda SSR.....	337
5.8.4.2.9.	Ustanovení obecná, přechodná a závěrečná.....	337
5.8.4.3.	Několik závěrečných slov k federalizaci Československa.....	338
6.	Závěr.....	339
	English summary	344
	Deutsches Resümee	346
	Právní předpisy	348
	Monografie, sborníky, studie	350
	Odborné články, články v tisku, komentáře.....	352
	Internetové stránky.....	358
	Archivní materiály a ostatní dokumenty	359
	Seznam použitých zkratk	365